192

Na osnovu člana IV.B.7.a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI, OSPOSOBLJAVANJU I ZAPOŠLJAVANJU LICA S INVALIDITETOM

Proglašava se Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju lica sa invaliditetom koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma od 12. januara 2010. godine i na sjednici Doma naroda od 11. februara 2010. godine.

Broj 01-02-90/10
18. februara 2010. godine
Sarajevo

Predsjednica
Borjana Krišto, s. r.

ZAKON

O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI, OSPOSOBLJAVANJU I ZAPOŠLJAVANJU LICA SA INVALIDITETOM

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se profesionalna rehabilitacija, osposobljavanje i zapošljavanje lica sa invaliditetom sa smanjenom radnom sposobnošću (u daljnjem tekstu: lica sa invaliditetom), osnivanje i djelatnost ustanova, privrednih društava i drugih pravnih lica koja se bave profesionalnom rehabilitacijom i zapošljavanjem lica sa invaliditetom, osnivanje i rad Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom (u daljnjem tekstu: Fond) i druga pitanja u vezi sa profesionalnom rehabilitacijom, osposobljavanjem i zapošljavanjem lica sa invaliditetom.

Član 2.

Profesionalna rehabilitacija, osposobljavanje i zapošljavanje lica sa invaliditetom je od posebnog javnog interesa i spada u oblast socijalne zaštite.

Član 3.

Lice sa invaliditetom, u smislu ovog Zakona, jeste lice kod kojeg postoji tjelesno, čulno ili mentalno oštećenje koje za posljedicu ima trajnu ili privremenu, a najmanje 12 mjeseci smanjenu mogućnost rada i zadovoljavanja ličnih potreba u svakodnevnom životu.

Lice sa invaliditetom iz stava 1. ovog člana je lice čiji invaliditet u odnosu na sposobnosti lica bez invaliditeta, jednake ili slične životne dobi, jednakog ili sličnog obrazovanja, u jednakim ili sličnim uvjetima rada, na jednakim ili sličnim poslovima - ima za posljedicu trajnu ili privremeno a najmanje 12 mjeseci smanjenu mogućnost radnog osposobljavanja i zapošljavanja na tržištu rada pod općim uvjetima, te očuvanje posla i napredovanje u poslu.

Član 4.

Lice sa invaliditetom je, u smislu ovog Zakona, i:

1. lice sa invaliditetom, korisnik novčane naknade do zaposlenja koje je to pravo ostvarilo na osnovu propisa o socijalnoj zaštiti;

2. lice sa promjenjenom radnom sposobnošću prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju;

3. lice koje je ostvarilo pravo na profesionalnu rehabilitaciju prema propisima o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata;

4. učenik sa teškoćama u razvoju i učenik sa većim teškoćama u razvoju prema propisima o srednjem obrazovanju;

5. lice sa invaliditetom starije od 21 godine koje pravo na profesionalnu rehabilitaciju ili rad ne može ostvariti prema prethodnim tačkama ovog člana.

Član 5.

Invaliditet i smanjenu radnu sposobnost lica iz čl. 3. i 4. ovog Zakona utvrđuje nadležni stručni organ za ocjenu invaliditeta, odnosno radne sposobnosti prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju, o vojnim invalidima, civilnim žrtvama rata i drugim propisima o zaštiti lica sa invaliditetom.

Postupak utvrđivanja invaliditeta i smanjene radne sposobnosti pokreće se na zahtjev lica sa invaliditetom, odnosno njegovog zakonskog zastupnika ili staratelja ili nadležnog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite.

Inicijativu za podnošenje zahtjeva za pokretanje tog postupka mogu dati: nadležni doktor medicine u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, roditelj, socijalni radnik, defektolog, psiholog i poslodavac.

Član 6.

U postupku rješavanja o zahtjevu za utvrđivanje invaliditeta i smanjene radne sposobnosti i priznavanje prava prema ovom Zakonu, primjenjivat će se Zakon o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99).

Član 7.

Lice sa invaliditetom doprinosi svojoj profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju:

- školovanjem i stručnim osposobljavanjem, zavisno od svojih mogućnosti, sklonosti i sposobnosti,
- prijavljivanjem na oglase o zapošljavanju na poslove za koje ispunjava predviđene uvjete i koje je u stanju obavljati i prihvatanjem ponuđenog zaposlenja na takvim poslovima,
- prihvatanjem uvjeta u toku stručnog osposobljavanja i rada,
- saradnjom po pitanjima stručnog osposobljavanja sa ljekarom, defektologom, psihologom, socijalnim radnikom, dipl. pravnikom, tehnologom,
- prihvatanjem ponude za promjenu radnog mjesta, odnosno rasporeda na druge odgovarajuće poslove zbog prestanka potrebe ili nemogućnosti obavljanja dosadašnjih poslova,
- stručnim osposobljavanjem tokom rada, po potrebi i dokvalifikacijom i prekvalifikacijom radi zadržavanja zaposlenja.

II. PROFESIONALNA REHABILITACIJA I OSPOSOBLJAVANJE

1. UVJETI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I OSPOSOBLJAVANJE

Član 8.

Lice sa invaliditetom ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju i osposobljavanje pod općim uvjetima, a u slučaju potrebe, zbog vrste i težine invaliditeta ili uspješnosti rehabilitacionog procesa u posebnim školama, ustanovama za profesionalnu rehabilitaciju i privrednim društvima za zapošljavanje lica sa invaliditetom, po prilagođenim ili posebnim programima.

Član 9.

Profesionalnu rehabilitaciju čine mjere i aktivnosti koje se izvode s ciljem osposobljavanja lica sa invaliditetom za odgovarajući posao, da se zaposli, posao zadrži i u njemu napreduje ili promijeni zanimanje.

Član 10.

Profesionalna rehabilitacija, u smislu ovog Zakona, obuhvata naročito sljedeće mjere i aktivnosti:

- utvrđivanje preostalih radnih i općih sposobnosti,
- profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti,
- analiza tržišta rada, mogućnost zapošljavanja i uključivanja u rad,
- procjena mogućnosti izvođenja, razvoja i usavršavanja programa profesionalnog osposobljavanja,
- radno osposobljavanje, dokvalifikaciju, prekvalifika- ciju, održavanje i usavršavanje radnih sposobnosti do zaposlenja,
- izrada plana potrebne opreme i sredstva za rad,
- informiranje i savjetovanje o pomoćnoj tehnologiji u učenju i radu,
- pojedinačni i zajednički programi za uključivanje lica sa invaliditetom u zajednicu,
- prijedlozi o primjeni različitih tehnologija i tehnika u učenju i radu, uz procjenu mogućnosti primjene,

- razvoj motivacije i osposobljavanje lica sa invaliditetom o korištenju odabrane tehnologije,
- informiranje i podrška u izvorima finansiranja,
- pripremanje i stručna pomoć pri osposobljavanju i obrazovanju,
- tehnička pomoć, podrška, praćenje i procjena rezultata u primjeni ovih mjera i aktivnosti,
- pripremanje lica sa invaliditetom na radnom mjestu po zaposlenju i druge mjere i aktivnosti od značaja za profesionalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom.

Član 11.

Trajanje profesionalne rehabilitacije zavisi od preostale radne sposobnosti i složenosti njenog organiziranja i izvođenja.

Profesionalnu rehabilitaciju organizira i izvodi ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, srednja škola, privredno društvo za zapošljavanje lica sa invaliditetom ili drugo pravno lice koje ispunjava uvjete za osposobljavanje u skladu sa ovim Zakonom.

Član 12.

O priznavanju prava na profesionalnu rehabilitaciju odlučuje u prvom stepenu kantonalna služba za zapošljavanje nadležna prema prebivalištu lica sa invaliditetom.

Postupak za priznavanje prava iz stava 1. ovog člana pokreće se na osnovu zahtjeva lica sa invaliditetom, njegovog zakonskog zastupnika ili staratelja.

Uz zahtjev se prilaže dokaz o utvrđenom invaliditetu, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti.

O žalbi protiv prvostepenog rješenja službe iz stava 1. ovog člana odlučuje kantonalno ministarstvo nadležno za rad i socijalnu politiku.

2. USTANOVA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU

Član 13.

Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju (u daljnjem tekstu: ustanova), u smislu ovog Zakona, jeste ustanova za organiziranje i provođenje profesionalne rehabilitacije lica sa invaliditetom, u skladu sa odredbom člana 10. ovog Zakona.

Ustanovu mogu osnovati Federacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), kanton, jedinica lokalne uprave, Federalni zavod za zapošljavanje, udruženje lica sa invaliditetom, humanitarna organizacija, vjerska zajednica i druga pravna i fizička lica.

Bliže uvjete za osnivanje i rad ustanove, posebno u pogledu prostora, opreme i stručnog kadra, propisuje kantonalni ministar nadležan za poslove socijalne zaštite.

Član 14.

Sredstva za rad ustanove osiguravaju osnivač i Fond.

Ustanova može ostvariti prihode i pružanjem usluga korisnicima, prodajom proizvoda nastalih u toku profesionalne rehabilitacije, od poklona, legata i drugih izvora u skladu sa aktom o osnivanju ustanove.

III. ZAPOŠLJAVANJE I RAD LICA SA INVALIDITETOM

1. PRAVO NA ZAPOŠLJAVANJE

Član 15.

Lica sa invaliditetom zapošljavaju se i rade na tržištu rada pod općim i posebnim uvjetima.

Pod općim uvjetima zapošljavavaju se lica sa invaliditetom na otvorenom tržištu rada, u državnim organima, organima pravosuđa, organima lokalne uprave, javnim službama, ustanovama, fondovima, javnim preduzećima, privrednim društvima i drugim pravnim licima koja nisu osnovana za zapošljavanje lica sa invaliditetom u skladu sa zakonom.

Prednost pri zapošljavanju u subjektima iz stava 2. ovog člana u okviru javnog sektora imaju lica sa invaliditetom, ako pored općih ispunjavaju i posebne uvjete za radno mjesto.

Pod posebnim uvjetima zapošljavaju se lica sa invaliditetom u ustanovi ili privrednom društvu koja su osnovana radi zapošljavanja lica sa invaliditetom.

Pod zapošljavanjem pod posebnim uvjetima, u smislu ovog Zakona, smatra se i zapošljavanje u organizacijama lica sa invaliditetom i samozapošljavanje (pokretanje obrta, obavljanje samostalne djelatnosti i obavljanje poljoprivredne djelatnosti kao jedinog i glavnog zanimanja).

Pravo na zapošljavanje pod posebnim uvjetima imaju lica sa invaliditetom sa najmanje 60% invaliditeta, lica sa najmanje 70% tjelesnog oštećenja, ukoliko to oštećenje ima za posljedicu smanjenje radne sposobnosti iz člana 3. ovog Zakona i lica sa lahkom i umjerenom mentalnom retardacijom.

Pod posebnim uvjetima iz stava 3. ovog člana smatraju se uvjeti koji su prilagođeni psihofizičkim i drugim sposobnostima lica sa invaliditetom.

Član 16.

Pravo na zapošljavanje, u smislu ovog Zakona, ima lice sa invaliditetom kod kojeg je utvrđena preostala radna sposobnost i koje je radno osposobljeno.

Ako se radno osposobljavanje vrši dokvalifikacijom ili prekvalifikacijom lica sa invaliditetom radi njegovog zapošljavanja, taj vid radnog osposobljavanja može ostvariti lice sa invaliditetom do navršenih 55 godina života i koje se, s obzirom na prirodu i vrstu preostale radne sposobnosti, može osposobiti za rad na odgovarajućem poslu sa punim radnim vremenom, što utvrđuje stručni organ za ocjenjivanje radne sposobnosti prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Član 17.

Upućivanje lica sa invaliditetom na zapošljavanje vrši pravno i drugo lice kod kojeg je lice sa invaliditetom u radnom odnosu, a kantonalna služba za zapošljavanje lica sa invaliditetom koja nisu u radnom odnosu.

2. UVJETI ZA ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM

a) ZAPOŠLJAVANJE POD OPĆIM UVJETIMA

Član 18.

Prilikom zapošljavanja lica sa invaliditetom pod općim uvjetima subjekti iz člana 15. stav 2. ovog Zakona dužni su ta lica zapošljavati srazmjerno ukupnom broju zaposlenih u tom subjektu i to:

- do 31. decembra 2009. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svakih 39 zaposlenih,
- do 31. decembra 2010. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svaka 32 zaposlena,
- do 31. decembra 2011. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svaka 24 zaposlena,
- do 31. decembra 2012. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svakih 19 zaposlenih,
- do 31. decembra 2013. najmanje jedno lice sa invaliditetom na svakih 16 zaposlenih.

Subjekti koji ne ispune obavezu iz stava 1. ovog člana dužni su mjesečno pri isplati plaća obračunati i uplatiti u Fond za podsticanje rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom novčani iznos u visini 25% od prosječne plaće u Federaciji za svako lice sa invaliditetom koje su bili dužni zaposliti u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Član 19.

Privredni i drugi pravni subjekti koji su osnovani u skladu sa zakonom, a ne podliježu obavezi zapošljavanja lica sa invaliditetom iz člana 18. ovog Zakona, mogu zapošljavati ta lica na odgovarajuće poslove u skladu sa ovim Zakonom i po tom osnovu ostvariti određene stimulanse i povlastice u skladu sa zakonom.

Pravni subjekti iz stava 1. ovog člana dužni su svakog mjeseca prilikom isplate plaća uplaćivati u Fond poseban novčani iznos u visini 0,5% od iznosa isplaćene mjesečne brutoplaće svih zaposlenih, izuzev ako zapošljavaju lica sa invaliditetom u skladu sa članom 18. stav 1. ovog Zakona.

Odredba iz stava 2. ovog člana ne odnosi se na pravne subjekte koji ispunjavaju uvjete iz člana 18. stav 1. ovog Zakona.

Obaveza iz stava 2. ovog člana ne odnosi se na strana diplomatska i konzularna predstavništva, privredna društva za zapošljavanja lica sa invaliditetom, zaštitne radionice, radne centre, ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i organizacije lica sa invaliditetom.

federalni ministar nadležan za rad i socijalnu politiku (u daljnjem tekstu: ministar) donijet će propis kojim će se utvrditi radna mjesta i poslovi na kojima pri zapošljavanju lica sa invaliditetom, uz zadovoljavanje ostalih potrebnih uvjeta, prednost imaju lica sa 100% invaliditetom.

b) ZAPOŠLJAVANJE POD POSEBNIM UVJETIMA

Član 20.

Zapošljavanje lica sa invaliditetom pod posebnim uvjetima podrazumijeva zapošljavanje u skladu sa članom 15. st. 4., 5. i 6. ovog Zakona.

3. PRIVREDNO DRUŠTVO ZA ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM

Član 21.

Privredno društvo za zapošljavanje lica sa invaliditetom je, u smislu ovog Zakona, privredno društvo u kojem je od ukupnog broja zaposlenih najmanje 40% lica sa invaliditetom iz člana 15. stav 6. ovog Zakona, a najmanje tri lica sa takvim invaliditetom.

Privredna društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom u svom sastavu mogu imati kapacitete za smještaj zaposlenih lica sa invaliditetom.

Privredna društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom mogu osnovati: Federacija, kantoni, općine, odnosno jedinice lokalne uprave, privredna društva, ustanove, kao i druga pravna i fizička lica.

Strana pravna i fizička lica mogu osnovati privredna društva iz ovog člana u skladu sa ovim Zakonom i propisima o privrednim društvima o stranim ulaganjima i o politici direktnih stranih ulaganja i drugim propisima.

Član 22.

Privredno društvo iz člana 21. ovog Zakona dužno je osigurati zastupljenost lica sa invaliditetom u ukupnom broju zaposlenika u srazmjeri iz člana 21. stav 1. ovog Zakona.

Član 23.

Pored uvjeta iz člana 21. ovog Zakona privredno društvo, ako vrši radno osposobljavanje, mora imati odgovarajuće prostorije, opremu i stručne radnike potrebne za radno osposobljavanje lica sa invaliditetom.

Bliže uvjete iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Ministar osniva komisiju koja utvrđuje uvjete za početak rada privrednog društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom. U komisiji mora biti najmanje jedan član kao predstavnik udruženja lica sa invaliditetom.

Član 24.

Privrednom društvu prestaje status privrednog društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom, ako u toku rada ne održava odnos zaposlenih u skladu sa članom 21. stav 1. ovog Zakona.

Član 25.

Prednost pri zapošljavanju u privrednom društvu imaju lica sa višim stepenom invaliditeta, ukoliko ispunjavaju uvjete radnog mjesta.

Član 26.

Licu sa invaliditetom može se osigurati da posao obavlja i kod kuće.

Općim aktom privrednog društva bliže se utvrđuju uvjeti za rad u smislu stava 1. ovog člana.

Član 27.

U cilju osiguranja društvenog uticaja na djelatnost privrednog društva u izvršavanju obaveza prema licima sa invaliditetom i organima i organizacijama koje upućuju lica sa invaliditetom na radno osposobljavanje i njihovo zapošljavanje, privredno društvo dužno je statutom predvidjeti učešće jednog zajedničkog predstavnika organa i organizacija iz člana 39. ovog Zakona u radu odgovarajućeg organa tog privrednog društva.

U cilju veće zaštite lica sa invaliditetom koja su zaposlena, privredno društvo dužno je statutom predvidjeti učešće najmanje jednog predstavnika udruženja lica sa invaliditetom na nivou Federacije ili kantona u radu odgovarajućeg organa tog privrednog društva.

Član 28.

Privredno društvo u skladu sa ovim Zakonom može ostvariti status zaštitne radionice.

4. ZAŠTITNA RADIONICA

Član 29.

Status zaštitne radionice ostvaruje privredno društvo za zapošljavanje lica sa invaliditetom, ako u odnosu na ukupan broj zaposlenih zapošljava 40% lica sa najmanje 70% i više invaliditeta, a najmanje šest lica sa takvim invaliditetom i 20% lica sa 100% invaliditeta a najmanje tri lica sa takvim invaliditetom, koje u skladu sa Zakonom ostvaruju pravo na pomoć i njegu od drugog lica.

Član 30.

Zaštitnu radionicu mogu pojedinačno ili zajednički osnovati jedinice lokalne uprave, privredna društva, službe za zapošljavanje, udruženja lica sa invaliditetom, udruženja poslodavaca, sindikat, humanitarne organizacije, vjerske zajednice i druga pravna i fizička lica prema odredbama ovog Zakona i propisima o privrednim društvima.

Član 31.

Domaći i strani poslodavac može osnovati organizacionu jedinicu za zapošljavanje lica sa invaliditetom kao posebnu radnu jedinicu.

Radna jedinica za zapošljavanje lica sa invaliditetom ostvarit će status zaštitne radionice, ako ispunjava uvjete iz člana 29. ovog Zakona i ako je aktom poslodavca osnovana kao posebna obračunska jedinica.

Na radnu jedinicu koja ostvari status zaštitne radionice primjenjuju se odredbe ovog Zakona i drugih propisa o zaštitnim radionicama.

5. USTANOVA ZA ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM RADNI CENTAR

Član 32.

Radni centar, u smislu ovog Zakona, javna je ustanova koja zapošljava lica sa invaliditetom koja se ne mogu zaposliti ili održati zaposlenost pod općim uvjetima niti u privrednim društvima za zapošljavanje lica sa invaliditetom ili u zaštitnim radionicama.

Licem sa invaliditetom iz stava 1. ovog člana smatra se lice koje ne postiže radni učinak veći od 50% primjeren njegovoj dobi, stručnoj spremi i uvjetima rada.

Radni centar osniva se radi radno-terapijskih aktivnosti u okviru habilitacije i rehabilitacije lica sa invaliditetom.

Radni centar mora imati na radu najmanje 80% lica sa invaliditetom u odnosu na broj zaposlenih.

Radni centar mora za svoj rad ispunjavati uvjete u pogledu prostora, opreme i stručne spreme zaposlenika.

Bliže uvjete za rad radnog centra propisuje ministar.

Član 33.

Radni centar mogu osnovati Federacija, kanton, jedinica lokalne uprave, služba za zapošljavanje, udruženje lica sa invaliditetom, humanitarna organizacija, vjerska zajednica i druga pravna i fizička lica.

Radni centar može se osnovati kao posebna organizaciona jedinica zaštitne radionice.

Sredstva za rad radnog centra osiguravaju osnivač, kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu zaštitu sa čijih područja su korisnici usluga, kantonalna služba za zapošljavanje i Fond.

Član 34.

Licu sa invaliditetom koje se na osnovu radnih i općih sposobnosti ne može zaposliti i održati zaposlenje u privrednom društvu za zapošljavanje lica sa invaliditetom ili u zaštitnoj radionici može se osigurati rad u radnom centru.

Lice sa invaliditetom u radnom centru ima položaj korisnika usluga.

Upućivanje lica sa invaliditetom na rad u radni centar može zahtijevati to lice, njegov zakonski zastupnik ili staratelj ili drugo fizičko i pravno lice.

O pravu na rad lica sa invaliditetom u radnom centru odlučuje u prvom stepenu služba za zapošljavanje nadležna prema prebivalištu lica sa invaliditetom a u drugom stepenu Federalni zavod za zapošljavanje.

Član 35.

Na osnivanje i rad privrednih društava i ustanova za zapošljavanje lica sa invaliditetom primjenjuju se opći propisi o privrednim društvima i ustanovama, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

6. SAMOZAPOŠLJAVANJE I ZAPOŠLJAVANJE U SAMOSTALNOJ DJELATNOSTI

Član 36.

Zapošljavanjem pod posebnim uvjetima lica sa invaliditetom smatra se i samozapošljavanje i zapošljavanje i rad u samostalnoj djelatnosti vlastitim sredstvima ili sredstvima članova porodice lica sa invaliditetom.

Lica iz stava 1. ovog člana ostvaruju prava na olakšice u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima, olakšice prilikom registracije djelatnosti.

IV. RADNI ODNOS I EVIDENCIJA O ZAPOSLENIM LICIMA SA INVALIDITETOM

Član 37.

Lice sa invaliditetom zasniva radni odnos i ostvaruje svoja prava i obaveze u skladu sa propisima o radu, drugim propisima, kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu.

Član 38.

O licima sa invaliditetom zaposlenim u skladu sa ovim Zakonom vodi se evidencija.

Evidenciju lica iz stava 1. ovog člana vodi služba za zapošljavanje nadležna prema prebivalištu lica sa invaliditetom.

Sadržaj evidencije i način njenog vođenja pravilnikom propisuje ministar.

Pravna i druga lica dužna su nadležnoj službi za zapošljavanje dostavljati podatke o licima sa invaliditetom koja su kod njih u radnom odnosu, a naročito:

- ime, prezime i adresu prebivališta,
- datum zasnivanja radnog odnosa,
- datum prestanka radnog odnosa,
- dokaz o ispunjavanju uvjeta iz čl. 15. i 16. ovog Zakona.

Rok dostavljanja podataka iz stava 4. ovog člana za lica sa invaliditetom koja su u radnom odnosu je 60 dana od dana stupanja na snagu propisa iz stava 3. ovog člana, a za novozaposlena lica sa invaliditetom rok je 15 dana od dana početka rada. U slučaju prestanka radnog odnosa rok je 15 dana od dana prestanka radnog odnosa lica sa invaliditetom.

V. SREDSTVA ZA REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM

Član 39.

Sredstva za rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom osiguravaju pravna i druga lica kod kojih je lice sa invaliditetom bilo u radnom odnosu na dan utvrđivanja invalidnosti, odnosno preostale radne sposobnosti.

Za lica koja na dan utvrđivanja invalidnosti, odnosno preostale radne sposobnosti nisu bila u radnom odnosu sredstva za rehabilitaciju i zapošljavanje osiguravaju se iz sredstava:

- Fonda,
- Federalnog zavoda za zapošljavanje,
- Federalnog zavoda za penzijsko-invalidsko osiguranje,
- kantonalne službe za zapošljavanje,
- udruženja poslodavaca,
- budžeta općine,
- budžeta grada,
- budžeta kantona,
- budžeta Federacije.

U finansiranju radnog osposobljavanja i zapošljavanja lica sa invaliditetom mogu učestvovati i drugi pravni subjekti (komore, fondovi i sl.).

VI. ORGANI UPRAVLJANJA, RUKOVOĐENJA I DRUGI ORGANI U USTANOVAMA I PRIVREDNIM DRUŠTVIMA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM

Član 40.

Organ upravljanja u ustanovama za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom je upravni odbor koji broji sedam članova, od njih najmanje jedan član treba da bude lice sa invaliditetom.

Rad organa upravljanja u ustanovama iz stava 1. ovog člana je javan, izuzev kada se radi o pitanjima lične prirode lica sa invaliditetom.

Član 41.

Organ rukovođenja u ustanovama iz člana 40. ovog Zakona je direktor.

Za direktora ustanove može biti imenovan državljanin Bosne i Hercegovine koji ima visoku stručnu spremu i najmanje tri godine radnog iskustva u oblasti zaštite lica sa invaliditetom.

Član 42.

Organ kontrole poslovanja u ustanovama iz člana 40. ovog Zakona je nadzorni odbor koji broji pet članova, od njih najmanje jedan član treba da bude lice sa invaliditetom.

Član 43.

Organi upravljanja u privrednim društvima za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom imenuju se i razrješavaju u skladu sa propisima o privrednim društvima i ovim Zakonom.

Član 44.

Ustanova, privredno društvo, zaštitna radionica i radni centar, ako imaju više od 30 lica sa invaliditetom koja se osposobljavaju ili rade, imaju stručni odbor kao stručni organ.

Član 45.

Imenovanje, sastav i djelokrug rada stručnog odbora utvrđuje se odlukom o osnivanju ili općim aktom.

Rad stručnog odbora je javan, izuzev kada se radi o pitanjima lične prirode lica sa invaliditetom.

Član 46.

Postupak imenovanja i razrješenja organa iz čl. 40., 41. i 42. ovog Zakona vrši se u skladu sa propisima o ustanovama, ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima, ovim Zakonom i općim aktom.

Član 47.

Na rad i djelovanje organa iz čl. 40. i 43. ovog Zakona primjenjuju se propisi i opći akti iz čl. 43. i 46. ovog Zakona, zavisno od statusa i organizacionog oblika subjekta za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

VII. OLAKŠICE PRI ZAPOŠLJAVANJU LICA SA INVALIDITETOM

Član 48.

Pravno i drugo lice koje zapošljava lice sa invaliditetom (u daljnjem tekstu: (poslodavac) ima pravo na:

1. poreske i carinske olakšice utvrđene poreskim i carinskim propisima;

2. stimulans predviđen ugovorom o zapošljavanju lica sa invaliditetom zaključenim sa Fondom, službom za zapošljavanje, Fondom za penzijsko-invalidsko osiguranje, nadležnom službom socijalne zaštite, jedinicom lokalne uprave ili sa drugim poslodavcem (u daljnjem tekstu: nosilac osiguranja zapošljavanja).

Privredna društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom i zaštitne radionice, pored prava iz stava 1. ovog člana, imaju pravo i na:

1. pogodnosti na osnovu statusa poslodavca;

2. novčanu nadoknadu.

Olakšice i druga prava iz ovog člana poslodavac ostvaruje, bez obzira na to da li je lice sa invaliditetom prethodno bilo prijavljeno na evidenciji nezaposlenih službe za zapošljavanje.

Član 49.

Privredno društvo za zapošljavanje lica sa invaliditetom i zaštitna radionica, u skladu sa članom 48. ovog Zakona, oslobođeni su plaćanja:

1. poreza na specifične načine ostvarivanja prihoda kao što su lutrija, tombola ili druga vrsta nagradne igre i razne jednokratne dobrotvorne akcije neekonomske prirode;

2. poreza na svaki vid stavljanja privatne svojine u javnu svojinu u korist privrednog društva;

3. poreza u slučaju sticanja prava svojine na nepokretnosti bez obzira na osnov sticanja (kupovina, poklon, legat, testament i dr.);

4. poreza na dobit,

5. naknade za eksploataciju šuma;

6. članarine za turističke zajednice;

7. naknade za infrastrukturu (građevinsko zemljište, vodoprivreda, elektroprivreda, magistralni putevi i dr.);

8. doprinosa za vodoprivredu;

9. poreza za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda;

10. doprinosa za ekološku zaštitu;

11. komunalnih, administrativnih i dr. vrsta taksi;

12. naknada i taksi prilikom registracije preduzeća i samostalnih djelatnosti.

Privredno društvo, ustanova, organizacija lica sa invaliditetom i zaštitna radionica plaćaju komunalne usluge, telefonske usluge i troškove električne energije, pod uslovima koji važe za domaćinstva.

Oslobađanja i benificije utvrđene ovim članom bliže se uređuju zakonima i drugim propisima, kojim se regulišu te oblasti.

Član 50.

Subjekti iz člana 15. stav 2. ovog Zakona, osim privrednih društava čiji većinski vlasnik kapitala nije država, dužni su najmanje 35% od svojih potreba za proizvodima i uslugama koje proizvode i pružaju privredna društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom, zaštitne radionice i samostalne djelatnosti u vlasništvu lica sa invaliditetom, zadovoljavati od ovih

privrednih društava, zaštitnih radionica i samostalnih djelatnosti u vlasništvu osoba sa invaliditetom, pod uvjetima koji važe na tržištu.

Ugovorni organ obavezno primjenjuje preferencijalni tretman od 20% od ukupnih uvjeta tendera u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Obim poslova iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na početku svake kalendarske godine ugovorom između subjekata iz člana 15. stav 2. ovog zakona i privrednih društava za zapošljavanje lica sa invaliditetom, zaštitnih radionica i samostalnih djelatnosti u vlasništvu lica sa invaliditetom.

Član 51.

Subjekti iz člana 48. stav 2. ovog Zakona, uključujući i organizacije lica sa invaliditetom, imaju pravo na novčanu nadoknadu za zaposlena lica sa invaliditetom na osnovu:

- plaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje;
- plaćenog doprinosa za zdravstveno osiguranje;
- plaćenog doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti;
- poreza na dohodak.

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na pravna i druga lica iz člana 15. stav 2. ovog Zakona.

Član 52.

Zahtjev za isplatu novčane nadoknade poslodavac podnosi Fondu. Uz zahtjev se prilaže obračun novčane nadoknade sa podacima o licima sa invaliditetom i dokazima o uplaćenim porezima i doprinosima na plaću za ta lica i ostale zaposlenike, primjerci obračuna plaće za lica sa invaliditetom, a za lice sa invaliditetom koje se prvi put zapošljava i dokazi o zapošljavanju i invaliditetu.

Poslodavac može zahtjev za isplatu novčane nadoknade podnijeti po isteku obračunskog mjeseca ili tromjesječja tekuće godine.

Novčana nadoknada isplaćuje se u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 53.

Privredno društvo za zapošljavanje lica sa invaliditetom koje ostvari status zaštitne radionice u skladu sa ovim Zakonom ima pravo na novčanu nadoknadu iz ovog Zakona za sve zaposlenike i pravo na subvenciju netoplaće zaposlenih lica sa invaliditetom u visini 30% od prosječne netoplaće u Federaciji, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Član 54.

Stimulansi koji se utvrđuju ugovorom o zapošljavanju lica sa invaliditetom zaključenim sa nosiocem osiguranja zapošljavanja iz člana 48. ovog Zakona su: jednokratna materijalna davanja, sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uvjeta rada, kreditna sredstva po povoljnijim uvjetima namjenjena kupovini strojeva, opreme, alata, pribora potrebnog za

zapošljavanje lica sa invaliditetom, poslovnog prostora i sredstva naknade razlike zbog smanjenog radnog učinka ili za sufinansiranje dijela plaće asistenta (pomagača u radu) lica sa invaliditetom u toku rada.

Prava iz ovog člana mogu ostvariti svi poslodavci koji zapošljavaju lica sa invaliditetom uključujući privredna društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom i zaštitne radionice.

Član 55.

Privredna društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom, zaštitne radionice i ustanove mogu primati pomoć i darove u novcu ili materijalnim sredstvima.

Namjenu pomoći, odnosno dara određuje darodavac.

Pomoć i darove u novcu ili drugim materijalnim sredstvima privredna društava, ustanove i zaštitne radionice vode i koriste kao sredstva posebne namjene.

Sredstva posebne namjene vode se na posebnom računu. Korisnici sredstava posebnog računa iz stava 1. ovog člana dužni su za svaku finansijsku godinu Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje dostaviti finansijski izvještaj o prihodima i rashodima sredstava posebne namjene.

Ustanove i radni centri novčana sredstva posebne namjene iz stava 1. ovog člana, koja nisu utrošena za namjene iz stava 2. ovog člana moraju uplatiti u Fond.

Član 56.

Prava iz člana 48. ovog Zakona, izuzev prava koja imaju zaštitne radionice, pripadaju i licima sa invaliditetom koja obavljaju samostalnu djelatnost ili poljoprivrednu djelatnost kao jedino i glavno zanimanje.

Prava iz stava 1. ovog člana pripadaju i roditelju, bračnom drugu ili djetetu koji sa tim licem zasnuje radni odnos u svojstvu zaposlenog i koji prema tom licu ispunjava obaveze poslodavca iz radnog odnosa.

Prava iz stava 1. ovog člana pripadaju i roditelju, bračnom drugu ili djeci lica sa invaliditetom koja su starija od 15 godina i mlađa od 65 godina, koja obavljaju poljoprivrednu djelatnost kao jedino i glavno zanimanje i koja za lice sa invaliditetom kao člana domaćinstva plaćaju obavezne doprinose za zdravstveno osiguranje i za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Potvrdu o ispunjavanju uvjeta iz st. 2. i 3. ovog člana, na zahtjev lica iz stava 1. ovog člana izdaje općinski organ uprave nadležan za rad.

VIII. FOND ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE LICA SA INVALIDITETOM

Član 57.

Fond je javna ustanova.

Fond osniva Parlament Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 58.

Fond obavlja sljedeće poslove:

- provodi politiku razvoja i unapređivanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom, osim obrazovnih ustanova čija je osnovna djelatnost sticanje osnovnog i srednjeg obrazovanja,
- finansira i sufinansira programe razvoja privrednih društava za zapošljavanje lica sa invaliditetom i zaštitnih radionica,
- vrši isplate novčanih nadoknada i stimulansa,
- finansira i sufinansira programe za održavanje zaposlenosti lica sa invaliditetom;
- nadzire ostvarivanje prava na novčanu nadoknadu i stimulans i korištenjem drugih sredstava Fonda,
- nadzire da li je pravilan obračun novčane nadoknade iz člana 53. ovog Zakona i vjerodostojnost priloženih dokaza i drugih dokumenata (član 54.),
- druge poslove predviđene odlukom o osnivanju Fonda i Statutom Fonda.

Član 59.

Prihode Fonda čine:

- sredstva iz budžeta Federacije,
- sredstva posebnog doprinosa iz čl. 18. i 19. ovog Zakona,
- sredstva Federalnog zavoda za zapošljavanje u iznosu od 10% od sredstava planiranih finansijskim planom Federalnog zavoda za zapošljavanje za aktivnu politiku zapošljavanja u tekućoj godini,
- sredstva kantonalnih službi za zapošljavanje u iznosu od 5% od sredstava planiranih financijskim planom kantonalnih službi za zapošljavanje za aktivnu politiku zapošljavanja u tekućoj godini,
- neutrošena sredstva za posebne namjene iz člana 55. stav 5. ovog Zakona,
- drugi prihodi ostvareni na osnovu zakona i drugih propisa i donacije domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica.

Ako sredstva Fonda prikupljena po osnovama iz stava 1. ovog člana nisu dovoljna za podmirenje svih obaveza nastalih u toku godine, u skladu sa ovim Zakonom, nedostajuća sredstava osigurat će se iz budžeta Federacije.

Član 60.

Fond ima organ rukovođenja, organ upravljanja i organ nadzora.

Član 61.

Organ rukovođenja je direktor Fonda.

Uvjeti za imenovanje direktora Fonda utvrđuju se osnivačkim aktom, a prednost ima lice sa invaliditetom.

Član 62.

Organ upravljanja u Fondu je upravni odbor.

Upravni odbor Fonda broji sedam članova od kojih su tri člana predstavnici organizacija lica sa invaliditetom, koje su osnivači ili vlasnici ustanova i privrednih društava za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Član 63.

Organ kontrole poslovanja u Fondu je nadzorni odbor koji broji pet članova.

Član 64.

Postupak imenovanja i razrješenja organa iz čl. 61., 62. i 63. ovog Zakona vrši se u skladu sa propisima i općim aktima iz člana 46. ovog Zakona.

Član 65.

Nadzor nad korištenjem sredstava Fonda vrši Federalno ministarstvo finansija u skladu sa zakonom.

Fond je ovlašten pozvati korisnika sredstava Fonda da u roku koji ne može biti kraći od tri radna dana ni duži od osam radnih dana, otkloni greške u obračunu novčanog stimulansa te da, uz zahtjev za odobrenje sredstava Fonda po drugom osnovu priloži posebne dokaze.

Korisnik sredstava Fonda dužan je Fondu nadoknaditi štetu ako je:

- sredstva Fonda ostvario na osnovu neistinitih ili netačnih podataka ili na drugi protivpravni način, odnosno u većem obimu nego što mu pripadaju,
- sredstva Fonda koristio suprotno namjeni zbog koje su mu odobrena.

Korisnik sredstava Fonda dužan je Fondu vratiti sredstva stečena bez zakonske osnove.

IX. NADZOR

Član 66.

Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata, ustanova, privrednih društava, zaštitnih radionica i radnog centra vrši federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva nadležna za poslove rada i socijalne politike i Federalno ministarstvo finansija svako u okviru svoje nadležnosti.

Nadzor nad stručnim radom ustanova, privrednih društava i zaštitnih radionica vrši federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva nadležna za poslove rada i socijalne politike svako u okviru svoje nadležnosti.

Sadržaj i način provođenja nadzora iz st. 1. i 2. ovog člana propisuju ministri nadležni za rad i socijalnu politiku.

X. KAZNENE ODREDBE

Član 67.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen za prekršaj poslodavac koji:

1. ne uplati poseban doprinos (član 18. stav 2. i član 19. stav 2.),

2. prema invalidnom licu postupi suprotno odredbama člana 15.,

3. ne dostavi podatke o licima sa invaliditetom (član 38.).

Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 15.000,00 KM bit će kažnjen za prekršaj poslodavac koji:

1. sredstva posebne namjene koristi nenamjenski (član 55. st. 2. i 3.),

2. sredstva posebne namjene ne vodi na posebnom računu (član 55. stav 4.),

3. ne donese ili ne dostavi godišnji finansijski izvještaj o sredstvima posebne namjene (član 55. stav 4.),

4. u Fond ne uplati neutrošena sredstva posebne namjene (član 55. stav 5.).

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1.700,00 KM za prekršaj iz stava 1. ovog člana bit će kažnjeno i odgovorno lice kod poslodavca.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 68.

Postojeći propisi kojima se privredna društva za zapošljavanje lica sa invaliditetom oslobađaju od plaćanja poreza i doprinosa na plaće lica sa invaliditetom primjenivat će se do uspostavljanja uvjeta za ostvarivanje prava prema ovom Zakonu.

Član 69.

Postojeće ustanove, privredna društva i druga pravna lica za zapošljavanje lica sa invaliditetom dužni su svoje poslovanje i organizaciju uskladiti sa ovim Zakonom u roku od osam mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 70.

Parlament Federacije BiH donijet će osnivački akt iz člana 57. stav 2. ovog Zakona u roku od četiri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Vlada Federacije BiH privremeno će imenovati upravni odbor, direktora i nadzorni odbor Fonda u skladu sa propisima o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima.

Član 71.

Propisi iz člana 13. stav 3., člana 19. stav 5. i člana 32. stav 6. ovog Zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 72.

Fond je dužan donijeti i objaviti odluku o načinu ostvarivanja prava na novčani stimulans iz člana 48. ovog Zakona u roku od dva mjeseca od dana početka rada Fonda.

Član 73.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Stjepan Krešić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Safet Softić, s. r.